

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Perashat Devarim 5782

Velas: 7:52 pm
Fin Shabat 1: 8:45 pm - R”T: 9:20 pm
Fin Shabat 2: 8:55 pm - R”T: 9:23 pm

Maasé Bet Din

Un taxista aprovechado

Caso: Sara sintió contracciones a medianoche y llamó a su vecino que trabaja de día como taxista, para que la lleve de urgencia a un hospital. El conductor le dijo “no estoy trabajando en este momento, pero por la necesidad estoy dispuesto a llevarte por 500 Shekel”. Por falta de opciones, la mujer accedió, aunque realmente ese viaje solo valía 200 Shekel.

El conductor exige que le paguen 500 Shekel como se acordó de antemano. Sin embargo, Sara alega, “1. Siendo que estaba en peligro si es que no llegaba al hospital, tenias una obligación de llevarme al hospital por “Lo Taämod Al Dam Reëjá”, por lo tanto, solo debo pagarle el costo del combustible para este viaje, y lo que acepté en ese momento pagarte los 500 Shekel, fue solo para que me llevaras pronto al hospital, pero en realidad nunca pensé en pagarte más allá de los gastos del combustible. 2. Después de todo, por la noche no trabajas como taxista, y se acostumbra que entre vecinos se hacen ese tipo de favores sin recibir pago. Entonces es posible que hasta por el costo del combustible esté exenta de pagarte”. ¿Cuál es el Din?

Respuesta: La Gemará (ב”ק קטו:) menciona, 1. Es Mitzvá salvar la vida del compañero, aunque para eso requiera realizar un trabajo, 2. La persona que se benefició y salvó su vida por causa del trabajo de su compañero, deberá pagar por el trabajo, 3. Siempre y cuando el que hizo el trabajo es su profesión o perdió dinero por haber realizado el trabajo, 4. Deberá pagar la cantidad habitual que se cobra por ese servicio. 5. Sin embargo, en el caso que no perdió nada por salvar a su compañero, no merece una recompensa por ello, ya que no se cobra por cumplir una Mitzvá.

El Sm”a (סי רס”ד ס”ק י”ט) explica, “la persona no puede exentarse del pago debido a que su compañero estaba obligado a cumplir la Mitzvá y salvarlo, ya que su compañero no tiene por qué perder su dinero por haber cumplido una Mitzvá”.

Según lo mencionado, a pesar que normalmente el vecino no trabaja de noche, Sara no puede exentarse del pago diciendo que la obligación del vecino de noche es cumplir la Mitzvá y no puede cobrar por eso, ya que es obvio que si él realiza un servicio aún de noche, lo hace como trabajo y cobra por eso. Por lo tanto, Sara tiene que pagar al taxista 200 Shekel, que es el precio normal en taxi por un viaje nocturno de este tipo. Sin embargo, si ella ya le pagó al conductor los 500 Shekel por adelantado o al final del viaje, él está exento de devolverle los 300 Shekel.

Sin embargo, en el caso de que un vecino que no es taxista hubiera llevado a Sara, únicamente merece que le pague el costo del combustible para viajar al hospital y regresar desde allí a su casa. Y en caso que de igual manera el vecino iba a viajar para allá, por ejemplo: si el vecino salía a medianoche en dirección cerca al hospital y no pierde nada en llevarla y salvarla, en este caso está obligado a ayudarla y llevarla gratuitamente.

Halajá Lemaasé

Pregunta: El 17 de Tamuz empezamos a cuidar varias prohibiciones, ¿A partir de cuándo ya está permitido bañarse, comer carne, escuchar música etc.?

Respuesta: El 9 de Av antes del anochecer quemaron el Hejal del Bet Hamikdash y se quemó hasta terminar el día 10, por lo tanto hay algunas prohibiciones que continúan después del ayuno hasta el día 10 de Av, sin embargo, ayunamos el 9 y no el 10 ya que nos regimos según el comienzo de la desgracia.

Por lo tanto, en un año como este que el ayuno es recorrido para el día domingo 10 de Av, hay prohibiciones que ya no aplican terminando el ayuno, siendo que ya es 11 de Av, a diferencia de un año normal, que el ayuno cae entre semana.

1. **Costumbre Sefaradí:** Está permitido al terminar el

ayuno, bañarse, lavar ropa, cortarse el pelo y rasurarse (שו”ע תקנ”א סעי’ ד), también esta permitido comer carne, beber vino, escuchar música y decir Sheéjeyanú a diferencia de cuando el ayuno cae entre semana que se acostumbra a abstenerse hasta finalizar el día 10 (הור”ע עמ’ תיד’, אור”ל ח”ג כ”ט כ”ו), (שעה”צ ס”ק ד).

2. **Costumbre Ashkenazí:** Todas las prohibiciones están permitidas al terminar el ayuno excluyendo el consumo de carne y vino, que hay que abstenerse en la noche del domingo al finalizar el ayuno, sin embargo, el lunes por la mañana a primera hora está permitido la carne y el vino, a diferencia de cuando cae el ayuno entre semana que acostumbra a abstenerse hasta Jatzot del día 10 (רמ”א שם).

Rab Rafael Harari

חבר בה”ד אמת ומשפט

Maasé Sheaya

El hijo postizo

Meir vive en Israel, está casado y su casa está llena de niños BH, su padre enviudó y tiene varios años solo, sin embargo, Meir nunca lo abandonó, él iba a visitarlo casi cada noche, cenaban juntos y de vez en cuando salían a dar la vuelta a la manzana para que su padre respire un poco de aire fresco.

De pronto todo cambió, el padre de Meir recibió un ataque al corazón, rápidamente lo llevaron a urgencias donde pudieron estabilizarlo, pero aún así su situación ya no era la misma, debido a eso quedó paralizada la mayoría de su cuerpo, ahora necesitaba a alguien que lo atiende casi la 24 horas del día. El padre de Meir quería que su hijo se quede con él para que lo atiende, pero la situación económica de Meir no lo dejaba, tenía que ir a trabajar para poder mantener a su familia y también pagar las necesidades de su padre.

Meir buscó a un cuidador que pueda ayudar y acompañar a su padre. Shaul no estaba muy bien económicamente por lo que cuando Meir le ofreció los 3,500 Shekel que estaba ofreciendo por el trabajo, aceptó de inmediato. Shaul cuidó y atendió al padre de Meir hasta su muerte e hicieron muy buena relación. Al momento que leyeron el testamento, la sorpresa fue que le heredó todo lo que tenía a Shaul su hijo postizo, por haberlo cuidado cuando más lo necesitaba.

Meir no sabía qué hacer, era obvio que si su padre hubiera sabido que Meir le pagó a Shaul todo este tiempo no lo hubiera desheredado, Shaul no lo hizo por bondad, sino porque estaba contratado. Meir pensó, que acudir a un Bet Din no era buena idea, la gente se enteraría de lo sucedido y quién sabe si así lograría recuperar la herencia y decidió cederle todo a Shaul.

A los pocos meses el hermano de Meir lo llamó y le dijo, “compré un boleto de lotería pensando que si ganaba nos repartiríamos el premio y Bh ganamos varios millones”.

Meir recibió mucho más de lo que hubiera conseguido aún si hubiera recuperado la herencia.

Por ceder no se pierde, sino todo lo contrario.

בענין איסור ת"ת באַבל ובתשעה באב

א) בגמ' תענית (דף ל.) איתא, ת"ר כל מצות הנהגות באבל נהגות בתשעה באב, אסור באכילה ובשתיה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשיש המטה, ואסור לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים ולשנות במשנה בתלמוד ובמדרש ובהלכות ובאגדות, אבל קורא הוא במקום שאינו רגיל לקרות ושונה במקום שאינו רגיל לשנות וקורא בקינות באיוב ובדברים הרעים שבירמיה, ותינוקות של בית רבן בטליון משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב. ופירש"י, ואסור לקרות בתורה וכו' דכתיב בהו משמחי לב. ומבואר מדברי רש"י דהא דאסור בתלמוד תורה בתשעה באב הוא משום דתורה יש בה שמחה.

והנהגה במו"ק (דף כא.) איתא בברייתא דאבל אסור לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים ולשנות במשנה וכו'. וכתבו בתוס' שם (ד"ה ואסור) דרבינו יעקב היה אוסר לאבל בימי אבלו לקרות באיוב ובקינות ובדברים הרעים מדלא תני ליה בשמעתין כמו בט' באב בשילהי תענית, ובימי זקנתו חזר והתיר. ולמעשה נקטו התוס' שם וכן פסקו הטור והשו"ע י"ד (סי' שפ"ד ס"ד) דגם אבל מותר לתלמוד בדברים הרעים.

אמנם בדעת הרמב"ם נראה להדיא דחילק בין תשעה באב לאבל, דלגבי תשעה באב כתב (פ"ה מתעניות ה"א) וז"ל, ואסור לקרות בתשעה באב בתורה או בנביאים או בכתובים וכו', ואינו קורא אלא באיוב ובקינות ובדברים הרעים שבירמיהו. ולגבי אבילות כתב הרמב"ם (פ"ה מאבל ה"א והט"ו-ט"ז) וז"ל, אלו דברים שהאבל אסור בהן וכו' ולקרות בדברי תורה, מנין שהאבל אסור בדברי תורה, שהרי נאמר ליחזקאל האנג דום, אסור לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים וכו', ע"ש. ומבואר שסתם הרמב"ם שהאבל אסור בד"ת ולא הזכיר כלל דמותר בדברים הרעים.

ב) והביאור בזה י"ל, דחלוק גדר איסור ת"ת באבל מאיסור ת"ת בתשעה באב, דהנהגה הא דאבל אסור בדברי תורה ילפינן בגמ' במו"ק (דף טו.) מדקאמר רחמנא ליחזקאל "האנג דום", וכ"ה ברמב"ם שם שזהו טעם האיסור דאבל בת"ת, אבל הא דתשעה באב אסור בדברי תורה מבואר בגמ' בתענית דהוא משום דתורה יש בה שמחה, וכמו שפירש"י שם, וא"כ באבל שאסור בת"ת משום דכתיב האנג דום ולא משום שמחה, ממילא אסור לגמרי בת"ת ואפי' בדברים הרעים, דצריך שיהא "האנג דום" והיינו דממה ממש, אבל באבל שהאיסור הוא רק משום שמחה, לכן מותר בו בדברים הרעים שאין בזה שמחה.

ועיקר ביאור זה מצינו להדיא בהגהות הרמ"ך על הרמב"ם בהל' אבל שם (ה"א), שכתב לתמוה על אלו שהתירו לאבל לקרות בדברים הרעים, וז"ל, דבתשעה

באב הוא דאמרינן מותר לקרות בדברים הרעים דמשום שמחה הוא דאסרו לקרות בתורה, ובדברים הרעים ליכא שמחה, אבל באבל חזו מקרא דהאנג דום דחייב לעמוד דומם, ואם יקרא בדברים הרעים לא עביד דממה, ע"ש. ג) והנה בשו"ע (סי' תקנ"ד ס"ט) כתב, אם חל תשעה באב בשבת מותר בכלן אפי' בתשיש המטה. וכתב הרמ"א, ויש אוסרים תשיש המטה, וכן נוהגין. ובמשנ"ב (סקל"ט) פירש דלדעת השו"ע מותר בכלן דהא איתא בברייתא ומעלה על שולחנו ואינו מונע עצמו משום דבר, והרמ"א ס"ל דהוי שבת זו כקובר מתו ברגל דנוהג דברים שבצנעא.

והרמ"א (סי' תקנ"ג ס"ב) כתב דאם חל תשעה באב בשבת אין אוסרים פרקי אבות, כדן ערב תשעה באב מחצות שמותר לתלמוד רק בדברים המותרים בתשעה באב. ומבואר דדוקא אחר חצות נקט הרמ"א שאסור בת"ת. וצ"ע בדעת הרמ"א, דהא איהו פסק דבת"ב שחל בשבת נוהג דברים שבצנעא, ומאיך לגבי תלמוד תורה נקט דלא נאסר ת"ת ורק לאחר חצות אסור בת"ת ככל ערב ת"ב. וכבר עמד בזה במג"א (סי' תקנ"ג סק"ז), והוסיף עוד, דלגבי שבת שבתוך אבילות פסק השו"ע יו"ד (סי' ת' ס"א) דאסור בדברי תורה מדין דברים שבצנעא, וא"כ מאי שנא דבת"ב שחל בשבת אינו אסור בת"ת מדין דברים שבצנעא.

ולפי"מ שנתבאר דהוי ב' דינים מבואר החילוק היטב, דכיון דאיסור ת"ת דאבל הוא מקרא דהאנג דום נמצא דלגבי אבל בשבת יהא אסור לו לתלמוד תורה כדן דברים שבצנעא, אבל בתשעה באב דאיסור ת"ת הוא משום שמחה א"כ בת"ב שחל בשבת הרי אין בשבת זו איסור שמחה, ומיושב היטב דעת הרמ"א, דאף דנוהג דברים שבצנעא בת"ב שחל בשבת, מ"מ אין איסור ת"ת דלא נאסר שמחה בשבת זו, ורק אחר חצות נקט הרמ"א שאסור בת"ב כדן ערב ת"ב.

ד) אמנם אכתי צ"ב, דאף דהוי ב' דינים מ"מ אמאי אינו נוהג גם בתשעה באב הדין דהאנג דום, ומטעם זה יהא איסור ת"ת גם בדברים הרעים, דהא אמרינן בגמ' בתענית שם, כל מצות הנהגות באבל נהגות בט' באב. ונראה לבאר בזה, דהנהגה כתבו הראשונים בתענית שם [ע"י רב"ן ובריטב"א], דהך דינא דכל מצות הנהגות באבל נהגות בט' באב לאו כללא ממש הוא, דהא כפיית המטה ועטיפת הראש דאיתנהו באבל וליתנהו בט' באב, אלא הוי רק במצוות ל"ת שהם בשוא"ת, אבל מצוות עשה שהם בקו"ע ונוהגים באבל אינם נוהגים בט' באב. והיינו דרק איסורי אבל נוהגים בט' באב, אבל ניהוגי אבילות דאבל אינם נוהגים בט' באב. ומעתה י"ל דהגדר דהך דינא דהאנג דום דמשום זה אבל אסור בת"ת, אינו

דחשיב איסור בשוא"ת שלא יהא במצב של דיבור בד"ת, אלא הוי מצוה בקו"ע שצריך להיות בדממה ובמצב של האנג דום, וממילא זה נוהג רק באבל ולא בת"ב, ככל המצוות של אבל שהם בקו"ע שאינם נוהגות בת"ב, וכל האיסור ת"ת בתשעה באב הוא רק משום שמחה, ולכן מותר בדברים הרעים.

ה) והנה הרא"ש במו"ק (סי' ל"ז) הביא ברייתא באבל רבתי דאיתא, ת"ח שמת לו מת באין ויושבין לפניו ונושאים ונותנים לפניו בהלכות אבילות ואם טעו משיבים בשפה רפה והוא אינו שואל, ע"ש. ויש להקשות בזה, דהנה בשו"ע (סי' תקנ"ד ס"ג) כתב דיש מי שאוסר לתלמוד בת"ב ע"י הרהור. ומעתה צ"ע להסוברים דאבל אסור גם בדברים הרעים, מהך ברייתא דמבואר דמותר לאבל לשמוע את הד"ת שאומרים לפניו, ורק להשיב בפה אסור לו, והרי עכ"פ יש בזה הרהור בד"ת.

אכן להמבואר י"ל בפשטות, דהנה הטעם דבת"ב אסור גם בהרהור כתב במשנ"ב שם (סק"ה) דאף דהרהור לאו כדיבור דמי, שאני הכא דעיקר טעמא משום שמחה ובהרהור ג"כ איכא שמחה. ולפי"ז י"ל דבד"ת שאסורים משום שמחה הרי אסור גם הרהור כיון דיש עי"ז שמחה, אבל בדברים הרעים שאין בהם שמחה מותר גם בהרהור, אכן כל זה בת"ב דהאיסור בת"ת הוא משום שמחה, אבל באבל דהאיסור ת"ת הוא מקרא דהאנג דום דילפינן דצריך שיהא בדממה, שפיר י"ל דמותר בהרהור בדברים הרעים, דאכתי בדממה הוא.

ו) והנה ילהס"ת האם בת"ב או באבל יש "חיוב" לתלמוד בדברים המותרים לתלמוד בו משום חובת ת"ת, או דהוי רק "היתר" לתלמוד בהנך דברים אבל ליכא חיוב בזה, וכבר האריכו בזה.

ונראה בזה, דהנה הריטב"א במו"ק (דף טו.) הקשה בהא דאמרו דאבל אסור בד"ת, מהא דאמרו בברכות (דף טז.) דאבל חייב בכל המצוות האמורות בתורה חוץ מן התפילין, ומ"ט לא אמרו חוץ מת"ת, ותיירץ וז"ל, וי"ל שאין למדין מן הכללות אע"פ שנאמר בהן חוץ, והכא פשיטא ליה דאסור בדברי תורה שהן משמחי לב, עי"ל דכיון דקורא ק"ש שחרית וערבית בדידה סגי ליה כדאיתא בסוף מנחות ונמצא שאינו פטור ממנה, ע"כ. ומבואר מדבריו דנקט דבאמת רבנן פטרו את האבל מחיוב ת"ת, והוי הפקעה מעיקר חיוב ת"ת, והוי רק היתר בדברים הרעים.

אכן לפמשנ"ת י"ל דכל דברי הריטב"א הם דוקא באבל דאיסור ת"ת דדידה הוא מקרא דהאנג דום, ולכן נאמר בזה דין הפקעה ממצות ת"ת, אבל בתשעה באב דכל האיסור ת"ת הוא רק משום דיש בזה שמחה, א"כ אין בזה כלל הפקעה ממצות ת"ת, ולכן שפיר י"ל דבדברים הרעים איכא גם חיוב ת"ת.

<p>DINE TORA</p> <p>Comuníquese al cel. (+52) 55 3214 4312</p>	<p>SERVICIOS</p> <p>Contrato de renta, venta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, heter iska otros</p>	<p>ASESORÍA</p> <p>Consultas telefónicas, Citas, Preguntas</p>	<p>CONTÁCTANOS</p> <p>Cel. (+52) 55 3214 4312 Email: Betdinemetumishpat@gmail.com Dirección: Moliere 128, Polanco, CDMX</p>
---	---	---	--